

Vplyv pohanstva a kresťanstva na formu vlastných mien našich predkov

Jaromír Krško

KRŠKO, Jaromír: *The Impact of Paganism and Christianity on Proper Name Formation of our Ancestors*. In: Pohanstvo a kresťanstvo. Bratislava: Chronos, 2004, p. 211-216.

The author focuses on the influence of the Christianity on the name system of the Slavonic people. Before the acceptance of the Christianity our ancestors used to have only one name in which the pagan naming models were applied - personal name expressed certain qualities wished for the holder. Christian names given to the Slavonic people at the act of the christening did not become established firstly. Using the pagan and the Christian name concurrently or rotation of the Christian and pagan names given to children represented a kind of a compromise. Many of the Slavonic pagan names have been preserved in the Slovak names of the settlements.

KEYWORDS: History, Slovakia, Language, Names

Najstaršie slovanské kmene, ktoré prišli na územie dnešného Slovenska, kolonizovali v 5.-6. storočí predovšetkým slovenské úrodné nížiny v oblasti Podunajskej nížiny, dolnom toku Nitry, Moravy ale i Váhu, Hrona, Ipľa, ako i Východoslovenskej nížiny.

Slovania si so sebou priniesli vlastnú hmotnú i duchovnú kultúru, ktorú ešte vo svojej pravlasti formovali aj pod vplyvom rímskej a byzantskej kultúry.¹

Po usadení Slovanov nasledovali zo strany okolitých kresťanských národov misie usilujúce sa obrátiť pohanské slovanské kmene na kresťanskú vieru. Na našom území postupne pôsobilo niekoľko misií - grécka, talianska a bavorská. Najmenej zdokumentovaná je prvá grécka misia, jednak preto, že bola najstaršia, ale aj preto, že jej význam bol prekrytý neskoršou (a najvýznamnejšou) byzantskou misiou Cyrila a Metoda. Okrem týchto misií nemožno nespomenúť aj írskoškótsku náboženskú misiu² a bavorskú misiu na sklonku 8. storočia. Prínosom týchto náboženských misií je fakt, že okrem základných liturgických jazykov museli využívať na šírenie kresťanského učenia aj zrozumiteľný jazyk, ako to dokazujú najstaršie preklady základných náboženských textov - základných modlitieb (Otčenáš, Vyznanie viery), krstného sľubu a spovedných formúl, ktoré sa dochovali v neskorších odpisoch.

O kontaktoch našich predkov so západným kresťanstvom svedčí najmä *Cividalský evanjeliár*, ktorý je uložený v severotalianskom meste Cividale. Pre našu históriu sú

¹ Tento príspevok má poukázať na to, že napriek tomu, že Slovania prijali kresťanstvo, nedokázali sa úplne zriecť pohanských obradov, z čoho pramenilo napätie medzi kresťanstvom a pohanstvom.

² K írskoškótskej misii na našom území pozri Kožiak (1998).

najdôležitejšie marginálne zápisy tohto evanjeliára, na okraji ktorého sa nachádza takmer 360 slovanských mien z Bulharska, Chorvátska, Panónie, Slovinska, ale aj Moravy a Nitrianska. V evanjeliári sú zapísané mená panovníkov, veľmožov, hodnostárov a kupcov, ktorí navštívili kláštor alebo len nechali zapísať svoje mená, aby sa za nich mnísi modlili. V zápisoch, ktoré vznikli v priebehu 8. až 10. storočia sa nám dochovali najstaršie osobné mená ako *Svätopluk* (szuentiepulc), *Svätožizna* (szuentezizna - Svätoplukova manželka), *Predeslav* (predezlausz - pravdepodobne jeden so Svätoplukových synov), *Rastislav* (rastisclao), *Nitrabor* (nitrabor), *Pribina* (priuuina), *Kocel* (quocili), *Braslav* (prebrassclava), *Mnedrag* (menedraga), *Radoslav* (radozlausz), *Nosomír* (nazamyr), *Sebemysla* (sobemuscla), *Slovienska* (sclauuena), *Mojislavka* (moisclaica) a ďalšie (MMFH III., s. 330-334; Stanislav, 1947-48). Ide o najstaršie predkresťanské osobné mená, ktoré vytvárali a používali naši predkovia pred prijatím kresťanstva. Okrem predkresťanských mien môžeme medzi slovanskými menami v Cividalskom evanjeliu nájsť aj osobné meno Michael, čo je starozákonné kresťanské meno, pretože pochádza z hebrejského *Michaél* („ako Boh“, „Bohu podobný“ - Majtán - Považaj, 1998, s. 179).

Slovania pred prijatím kresťanstva používali jednomennú sústavu, pričom meno bolo utvorené z apelatíva (všeobecného podstatného mena). Prijímanie mena bol slávnostný akt a meno malo zabezpečiť jeho nositeľovi vlastnosti, ktoré mu v mene želali - silu, zdravie, pokoj, dobro, priazeň bohov, slávu... Meno sa dávalo najčastejšie pri tzv. postrizínach - slávnosti prijímania medzi dospelých. (Krško, 2001, s. 14).

Podľa mena môžeme určiť, či nositeľ patril medzi najvyššie a vyššie spoločenské vrstvy alebo medzi obyčajných ľudí. Kniežacie rody a šľachta používala väčšinou zložené slovanské mená s druhým komponentom *-mirь/-měрь* (*Čьstimirь*, *Drьžiměрь*, *Lichoměрь*), *-slavь* (*Rastislavь*, *Prědeslavь*), často sa vyskytovali komponenty *-dragь*, *-myslь*, *-gojь* (*Mnědragь*, *Dobromyslь*, *Ratigojь*), *-borь*, *-dějь*, *-plьkь*, *-radь*, *-těchь*, *-vidь* (*Nitraborь*, *Dobrodějь*, *Svteplьkь*, *Sobětěchь*, *Dragovidь*). Najnižšie vrstvy našich predkov mali mená z bežných apelatív³ (Lalíková, 1987): bača (*Bacha*, 1111), dojka (*Doyka*, 1400), gajdoš (*Gaydoš*, 1476), kňaz (*Kenaz*, 1278), švec (*Swecz*, 1494), vľadyka (*Wľadyka*, 1494), biely (*Bela*, 1086), dobrý (*Dobra*, 1410), holý (*Holy*, 1424), mladý (*Mľady*, 1494), šarkan (*Sarkaan*, 1478), ded (*Ded*, 1135), bok (*Bok*, 1321), vlas (*Vlas*, 1138), blcha (*Blcha*, 1488), dub (*Dwьb*, 1431), popol (*Popol*, 1254), obed (*Obed*, 1269), uzda (*Uzdae*, 1269), koč (*Koch*, 1335), remeň (*Remen*, 1138), hrad (*Hrad*, 1206), sila (*Sila*, 1138) strach (*Strach*, 1273). Na tomto mieste treba zdôrazniť fakt, že ide o dnešné rodné (krstné) meno, nie o dnešné priezvisko.

Prijatím kresťanstva a jeho postupným upevňovaním sa začala meniť aj menná sústava zaužívaná u Slovanov. Kresťanská viera priniesla od svojho začiatku prvok, ktorý zasiahol aj do tejto oblasti - medzi základné akty kresťanstva patril krst. Spočiatku sa krstom naďalej prijímali slovanské (pohanské) mená, neskôr však cirkev začala požadovať, aby pokrstené deti prijali meno biblickej osoby, prípadne svätého.⁴ Prijatie takéhoto mena malo byť jedným zo symbolov kresťanskej viery. Inventár slovanských osobných mien sa začal obohacovať o nové cudzie mená, ktoré niekedy nevyhovovali vtedajším základným jazykovým úzom.⁵ Naši predkovia sa prijatím kresťanstva neradi vzdávali tradície slovanských mien. Tento „súboj“ medzi

³ Ide o mená, ktoré sa nachádzajú v kartotéke Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV. Tieto mená pochádzajú zo zápisov z 12. až 15. storočia. Je to svedectvo, že napriek trvalému prijatiu kresťanstva, naďalej pretrvávalo vytváranie osobných mien podľa predkresťanských tradícií.

⁴ Maria Malec (1996) hovorí, že výber kresťanského mena súvisel (najmä od 12. storočia) s tým, že pôvodný nositeľ mena (svätý) mal chrániť nositeľa tohto mena pred chorobami, nešťastiami a pod. Výber mena bol zároveň ovplyvnený krajom, regiónom, cechom, blízkym kláštorom, pre ktoré boli charakteristické určité kresťanské mená. (Malec, 1996, s. 186).

⁵ Tu máme na mysli, že niektoré mená obsahovali fonémy, ktoré vtedajší jazyk neobsahoval - takto sa napr. v 12. storočí dostala do fonologického systému fonéma *f* - aj vďaka osobným menám *Štefan*, *Filip*... (pozri Krajčovič, 1988, s. 66).

kresťanskými a pohanskými menami sa prejavoval napr. v tom, že jednomenná sústava sa čiastočne nahradila dvojmennou sústavou - jedno meno dostal človek pri krste (väčšinou išlo o cudzie, kresťanské meno), druhé meno plnilo funkciu prímene (t. j. bližšie charakterizovalo a identifikovalo jedinca) a mávalo apelatívny základ, ktorý dovtedy plnilo funkciu jednoduchého predkresťanského osobného meno: *Pauli dicti Koza* (1431), *Stephano dicto Kurchma* (1313), *Nicolaus dictus Pohar* (1347). Neskôr sa z týchto prímien vyvinuli dnešné priezviská a definitívnu podobu nadobudla dvojmenná sústava, ktorú r. 1780 uzákonil Jozef II.

Spomínané napätie medzi tradičnými predkresťanskými menami a novými kresťanskými menami riešili naši predkovia aj „kompromisom“, keď jedna osoba používala dve mená (nie však súčasne). Jedno meno mali kresťanské, druhé mali pohanské. Prípadne dochádzalo ku striedaniu mien podľa generácií - ak mal otec kresťanské meno, syn dostal pohanské a naopak, prípadne jeden zo synov mal kresťanské meno a druhý bol nositeľom pohanského mena. Iným riešením bolo kalkovanie (prekladanie) niektorých latinských a gréckych mien do domáceho jazyka (*Teofil - Bohumil*). Tento postup pripomínal staré predkresťanské tradície, ktorými vznikali zložené osobné mená. Niektoré novoutvorené mená pokračovali v zaužívanom spôsobe pomenovania osôb, ale pod vplyvom kresťanstva sa v obsahu mena objavili apelatívne základy spojené s kresťanstvom - kríž (ako základný symbol kresťanstva) motivoval mená *Križan*, *Krišťan*. V niektorých slovanských jazykoch sa dochovali slovanské kresťanské mená, ktoré mali prvé začiatkové hlásky rovnaké ako pohanské meno, alebo aspoň podobne znelo ako jeho pohanský protipól. Napätie medzi pohanským úzom pomenovania a kresťanským spôsobom sa najmarkantnejšie prejavila v menách, ktoré mali začiatok cudzieho (kresťanského) mena a k tomu sa pripojil slovanský (pohanský) formant. Takto sa dochovali mená *Petrislav* (1274 *Petryzlau*, 1277 *Petrizlau*) - z mena *Peter* (grécke *petros* = skala, teda „pevný ako skala“) a slovanská prípona *-slav*. (Majtán - Považaj, 1998, s. 12 a 200).

Aj slovanské predkresťanské mená mali svoj vývoj a niektoré podoby boli obľúbenejšie. M. Majtán uvádza, že: „staré slovanské mená v 12. a 13. storočí mali ešte prevahu nad kresťanskými menami. Doložené mená obsahujú slovné základy nominálneho i verbálneho typu. Oproti starším dokladom z 9. storočia dobre možno postihnúť väčšiu frekvenciu mien s komponentmi *-slav*, *-rad*, *-těch*, *-bor* a naproti tomu absenciu mien s druhou časťou *-děj*, *goj*, *-pluk*, *-žizň* a pod.“ (Majtán, 1994, s. 95-96).

O kresťanských menách našich predkov môžeme povedať, že tiež prechádzali rôznymi fázami. Prvú vlnu kresťanských mien tvorili vyššie spomínané mená, ktoré vznikli krížením predkresťanských a kresťanských mien. Popri nich sa udomácnili niektoré hebrejské mená (*Daniel*, *Ján*, *Jakub*), grécke⁶ (*Ondrej*, *Mikuláš*, *Juraj*, *Peter*, *Gregor*) a latinské (*Pavol*, *Silvester*, *Florián*). M. Knappová píše, že „užívaní kresťanských jmen se zpočátku omezovalo jen na kláštery a duchovenstvo, zřídka se objevovalo i v šlechtických rodinách. Proto šlo především o jména mužská.“ (Knappová, 1999, s. 15). Ženské podoby kresťanských mien (Pavla, Petra, Andrea, Jana, Daniela a pod.) sú mladšej proveniencie.

Druhá vlna kresťanských mien nastupuje po 14. storočí, v čase, keď si cirkev definitívne upevnila svoje postavenie. Biblické kresťanské mená dopĺňajú mená svätých. Starozákonné mená boli obľúbené najmä od 16. storočia a to najmä v radoch evanjelikov, ktorí neuznávali svätých. V tomto čase boli najobľúbenejšie mená *Adam*, *Abrahám*, *Daniel*, *Eliáš*, *Izák*, *Jakub*, *Jonáš*, *Samuel*, *Šalamún*, *Tobiáš*, *Eva*, *Judita*, *Rút*.

Novozákonné mená našli svoje uplatnenie najmä po reformácii a boli obľúbené u katolíkov aj evanjelikov. Medzi tieto mená patria: *Ján*, *Jozef*⁷, *Lukáš*, *Marek*, *Matúš*, *Ondrej*, *Pavol*, *Peter*, *Šimon*, *Michal*, *Gabriel*, *Anna*, *Mária*, *Magdaléna*, *Alžbeta* a ďalšie.

⁶ Grécke mená čiastočne súviseli s pôsobením misie Konštantína a Metoda a ich žiakov na našom území.

⁷ Zaujímavosťou je, že v súčasnosti jedny z najfrekventovanejších mien - *Jozef* a *Mária* sa do 17. storočia takmer nepoužívali, pretože podliehali akémusi kresťanskému tabu (išlo o rodičov Ježiša Krista).

Pohanský kult našich predkov môžeme dnes sledovať sprostredkovane v niektorých terénnych (chotárnych) a osadných názvoch po celom Slovensku. Napr. v Turci môžeme nájsť - *Modly*⁸ (pri Martine), osada *Háj*⁹, zaniknutá osada *Nedozor*¹⁰ neďaleko Hája, hradisko *Pohanovo* nad Nolčovom atď. Na týchto miestach Slovania vykonávali pohanské kultové obety. Tieto objekty prešli z apelatívneho označenia miesta obetisťa a procesom proprializácie a stali sa vlastnými menami sui generis. V mnohých terénnych názvoch a osadných názvoch (ojkonymách) však máme zachované pôvodné slovanské predkresťanské osobné mená. Neznalosť týchto mien viedla obyvateľov týchto lokalít k nesprávnej, tzv. ľudovej etymológii názvov. Už len ľudový výklad pôvodu nášho hlavného mesta - Bratislavy môže viesť k dezinterpretácii, ako napr. „mesto založili slávni bratia“ a pod. Najstaršie neskomolené meno Bratislavy je na denároch uhorského kráľa Štefana I.: *PRESLAVVA CIV*. V tej istej podobe meno Bratislavy zapísal aj autor *Altašských análov*: „*Preslavvaspurch*“. Pôvodné meno Bratislavy znelo teda *Preslava* (Steinhübel, 2000, s. 7). V správe o bitke pri Bratislave roku 907 je toto meno skomolené: „*Brezalauspurc*“ (*Annales Iuvavenses maximi ad a. 907, MMFH I., s. 131*) a „*Braslavespurch*“ (*Excerpta Aventini ex Annalibus Iuvavensibus antiquis derivati ad a. 907, MMFH I., s. 337*). Aventinus, ktorý Bratislavu spomína ako *Vratislaburgium*, jeden z *Pribinových hradov* (*Ioannis Aventini Annales Boiorum IV, X 27, MMFH I., s. 342*), spísal svoje dielo až v 16. storočí. *Preslava* bolo zložené slovanské ženské meno. Kyjevské veľkoknieža Svätopluk II. mal dcéru *Preslavu*, ktorá sa roku 1104 vydala za Álmoša, mladšieho brata uhorského kráľa Kolomana (Steinhübel, 2002, s. 398). Dnešná podoba Bratislava vznikla filologickou rekonštrukciou stredovekého názvu P. J. Šafárika (Stanislav, 1948; Majtán, 1996b).

Na ilustráciu ešte možno uviesť analýzu názvov *Senohrad*, *Ladomer* a *Laskomer*, ktoré publikoval M. Majtán (Majtán, 1995, s. 143-144 a Majtán, 1997, s. 96-112). Ľudová etymológia vykladá pôvod názvu obce *Senohrad* tak, že v okolí bol hrad zo sena. Východiskom pre interpretáciu M. Majtána bola nárečová podoba *Senohrac* (gen. zo *Senohradzi*), v rámci ktorej môžeme predpokladať zmenu názvu *Semiradz* na *Senohradz*, čo je posesívnym tvarom k osobnému slovanskému menu *Sémirad* (posesívny tvar *Sémirad-jь*).

Na území Slovenska a Čiech sa niektoré osobné slovanské mená vyvíjali rovnako - napr. pri menách začínajúcich na *vl-* sa často konsonant *v* vypúšťal (*Vladislav* > *Ladislav*, *Vlastimír* > *Lastomír*, *Laskomer*, prípadne *Vladimír* > *Ladomer*), prípadne sa menila počiatočná hláska (*Ratibor* > *Latibor*, *Radimír* > *Ladomer*) a pod. (Majtán, 1994, s. 99). Takýmto vývojom prešiel aj osadný názov *Ladomer* (dnes časť obce *Ladomerská Vieska*). Ako už bolo naznačené v predchádzajúcich poznámkach, v ojkonyme je obsiahnuté slovanské predkresťanské zložené meno *Vladimír*. Ľudová tvorivosť a fantázia však zastrelili pôvodné slovanské meno a názov sa vykladá asociáciou od apelatíva *hlad*, teda *Ladomer* < *Hladomer*.

V Banskej Bystrici nájdeme *Laskomerskú dolinu*, *Laskomerský potok*, *Laskomerskú stráň* alebo len *Laskomer*. Ak by sme sa spoliehali na ľudovú etymológiu, „v týchto častiach sa merala láska“. V skutočnosti ide o veľmi starý terénny názov, ktorý nám dochoval staré slovanské meno *Lastomír*, prípadne *Laskomer*, ktoré vzniklo zo slovanského zloženého osobného mena *Vlastimír*.

Staré predkresťanské slovanské mená môžeme v súčasnosti nájsť v osadných názvoch ako Bohdanovce, Trenčianske Bohuslavice, Boleráz, Budmerice, Čaradice, Čavoj, Dobrohošť,

Dnes sú tabuizované biblické mená *Ježiš*, ale aj *Judáš*, *Lazár*, pretože sa spájajú s preneseným apelatívnym významom *judáš* = zradca, *lazár* = zmrzačený, chorý človek.

⁸ J. Beňko predpokladá, že išlo o „miesto obetiska pohanskému Perúnovi a možno aj iným božstvám, napr. Turovi“ (Beňko, 1996, s. 37).

⁹ Ide o pôvodný psl. význam slova **gajь* - ohradené posvätné miesto v lese, obetište (k tomu aj Krajčovič, 1988, s. 165).

¹⁰ J. Beňko vyslovuje domnienku, že toto ojkonymum etymologicky súvisí s psl. slovom **žrьtva* - obeta, obetište (Beňko, 1996, s. 80)

Draslavova Ves, Ardanovce, Kazimír, Kunerad, Laclavá, Gemerský Milhošť, Majcichov, Motešice, Nedožery, Nedožor, Nižná a Vyšná Pokoradz, Raslavice, Semeteš, Trebeľovce, Trebstovo, Tvrdomestice, Vislava, Želobudza a v mnohých ďalších. Okrem spomínaných ojkónym, mnoho zložených osobných mien našich predkov môžeme nájsť v názvoch vrchov, úžľabín, polí, lúk, lesov...

Na záver môžeme konštatovať, že predkovia dnešných Slovákov po prijatí kresťanstva používali určitý čas staré predkresťanské podoby osobných mien, ktoré (popri kresťanských menách) pretrvali podnes. Druhým faktom, na ktorý chceme upozorniť, je, že onomastika ako dôležitá jazykovedná disciplína môže poskytnúť cenné informácie a impulzy histórii, pri hľadaní historických súvislostí vtedajšej spoločnosti.

doc. Mgr. Jaromír Krško, PhD.; Katedra slovenského jazyka a literatúry,
Fakulta humanitných vied UMB, Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica

Literatúra:

- BEŇKO, J. 1996. *Starý Turiec*. Martin : Osveta, 1996. 279 s. ISBN 80-217-0366-00
Codex diplomaticus et epistolaris Slovaciae. T. 1 (850-1235), 2 (1235-1260). Ed. R. Marsina. Bratislava : Veda, 1971; Bratislava : Obzor, 1987.
- GALAMBOŠ, I. *Civildalský evanjeliár : Prastarý prameň k dejinám Slovákov*. Bratislava : I. G. Ars Antiqua. ISBN 80-900453-1-6
- HABOVŠTIKOVÁ, K. - KROŠLÁKOVÁ, E. 1993. *Z tvorby solúnskych bratov a ich žiakov*. 1. vyd. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 1993. 151 s. ISBN 80-7162-028-9
- KOŽIAK, R. 1998. K niektorým špecifikám írskej a anglosaskej misijnej praxe v ranom stredoveku. In: *Acta Universitatis Matthiae Belii, Zborník Fakulty humanitných vied, Sekcia spoločenskovedná*, roč. 2, Banská Bystrica : Fakulty humanitných vied, 1998, s. 113-121.
- KNAPPOVÁ, M. 1999. *Jak se bude Vaše dítě jmenovat?* 3. vyd. Praha : Academia, 1999. 358 s. ISBN 80-200-0775-X
- KRAJČOVIČ, R. 1988. *Vývin slovenského jazyka a dialektológia*. 1. vyd. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1988. 343 s.
- KRŠKO, J. 2001. Frekvencia rodných mien na Slovensku. In: *Slovenská reč*, roč. 66, 2001, č. 1, s. 14-25.
- LALIKOVÁ, T. 1987. Bezpríponové z apelatív utvorené najstaršie slovenské osobné mená. In: *IX. slovenská onomastická konferencia, Nitra 26.-28. júna 1985*, Bratislava : Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, 1987, s. 54-57.
- MAJTÁN, M. 1987. Výrazné špecificky slovenské prvky v najstarších zložených slovanských menách zo Slovenska. In: *IX. slovenská onomastická konferencia, Nitra 26.-28. júna 1985*, Bratislava : Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, 1987, s. 48-53.
- MAJTÁN, M. 1994. Najstaršie osobné mená a vývin priezvisk na Slovensku. In: *Slovenská archivistika*, roč. XXIX, 1994, č. 1, s. 94-108.
- MAJTÁN, M. 1995. Toponymum *Senohrad* pochádza z osobného mena *Sémirad*? In: *Slavica Slovaca*, roč. 30, 1995, č. 2, s. 143-145.
- MAJTÁN, M. 1996 (a). Chronológia slovanských zložených osobných mien v slovenčine. In: *12. Slovenská onomastická konferencia a 6. seminár „Onomastika a škola“*, Prešov 25.-26. 10. 1995. *Zborník referátov*. Prešov : Pedagogická fakulta UPJŠ; Bratislava : Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, 1996, s. 173-180. ISBN 80-88885-04-3
- MAJTÁN, M. 1996 (b). Ján Kollár, Pavol Jozef Šafárik a štúrovci - a názov Bratislava. In: *Slovenská archivistika*, roč. XXXI, 1996, č. 2, s. 48-59.
- MAJTÁN, M. 1997. Zložené slovanské osobné mená v slovenskej toponymii. Materiálom doplnené znenie referátu na XII. medzinárodný kongres slavistov. In: *Onomastica*, XLII, 1997, s. 95-128. PL ISSN 0078-4648

- MAJTÁN, M. - POVAŽAJ, M. 1998. *Výberte si meno pre svoje dieťa*. 1. vyd. Bratislava : ART AREA, spol. s r. o., 1998. 344 s. ISBN 80-88879-48-5
- MALEC, M. 1996. Rozvoj pojčia „imie chrešcijnskie“. In: *12. Slovenská onomastická konferencia a 6. seminár „Onomastika a škola“*, Prešov 25.-26. 10. 1995. Zborník referátov. Prešov : Pedagogická fakulta UPJŠ, Bratislava : Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, 1996, s. 185-188. ISBN 80-88885-04-3
- MMFH I. *Magnae Moraviae fontes historici I. Fontes latini ad Moraviam pertinentes, Annales et chronicae*. Pragae - Brunae 1966.
- MMFH III. *Magnae Moraviae fontes historici III. Diplomata, epistolae, textus historici varii*. Brno 1969. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Slovaciae*. T. 1. (1301-1314), 2 (1315-1323). Ed. V. Sedlák. Bratislava : Veda, 1980; Bratislava : Veda, 1988.
- STANISLAV, J. 1947-48. Zo štúdia slovanských osobných mien v Evanjeliu cividalskom (Ev. Civ.). In: *Slavia*, 18, 1947-48, s. 87-100.
- STANISLAV, J. 1948. Bratislava - Prešporok - Pressburg - Pozsony. In: *Slovanská Bratislava I. Sborník príspevkov k dejinám hl. mesta Bratislavy*. Výk. red. A. Fiala. Bratislava 1948, s. 22-46.
- STEINHÜBEL, J. 2000. Uhorské kráľovstvo a Nitrianske kniežatstvo za vlády Štefana I. In: *Historický časopis* roč. 48, 2000, č. 1, s. 3-34.
- STEINHÜBEL, J. 2002. Zánik Nitrianskeho kniežatstva. In: *Historický časopis*, roč. 50, 2002, č. 3, s. 385-406.

Summary

The Impact of Paganism and Christianity on Proper Name Formation of our Ancestors

Jaromír Krško

The author focuses on the impact of Christianity on proper name system of ancient Slavs. Before the introduction of Christianity, our ancestors used one-name proper names with the adoption of pagan denoting models. The proper name signified certain qualities attributed to their bearer. In its early stage, proper names given in an act of baptism were not popular among our ancient ancestors. Compromise led to the use of both forms: pagan and Christian proper name or alternative use in the case of children. Interesting case is the name *Petrislav* composed of Greek name *Peter* and pagan prefix *-slav*. Many Slavic pagan names survived in the form of Slovak settlement names.